

prostor. Posuzuje-li se sporná věc s hledisek zpředu naznačených, jest souhlasiti s názorem nižších soudů, že nájemní smlouva žalovaných ve svém celku nepožívá ochrany zákona čís. 44/1928 sb. z. a n., a dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. není opodstatněn. Pokud dovolání brojí konečně proti tomu, jak bylo nižšími soudy vyloženo ustanovení § 31 čís. 4 zákona o ochraně nájemníků čís. 44/1928 sb. z. a n., není třeba jeho vývody se obírat, ano bylo uznáno, že v souzeném případě nelze tohoto zákona vůbec použiti.

Čís. 9152.

Český vodní zákon.

Vodní kniha má význam pouhého vodního katastru, nikoliv pozemkové knihy. Do vodní knihy nelze zapisovati práva k užívání vod zakládající se na důvodech soukromoprávních.

Rozhodovati o povinnosti držitele rybníka, by udržoval a opravoval rybníční hráze, přísluší politickým úřadům.

(Rozh. ze dne 5. září 1929, R I 564/29.)

Žalobkyně byla knihovní vlastníci mlýna a měla pro živnost mlynářskou služebnost brání vody z rybníků (v Čechách), jichž hráze se v roce 1925 protrhly. Žalobkyně, tvrdíc, že žalovaní opravili po dlouhém váhání trhlínu ve hrázi jednoho rybníka, a to jen provisorní hrázi z prken, kdežto hráz druhého rybníka dosud opravena není, ač žalovaní jsou povinni hráze těchto rybníků opravovati, že jí tím vznikla škoda, ježto nemohla vody z rybníků řádně využiti a nemohla převzítí řezivo a mletí ke zpracování, domáhala se, by bylo uznáno právem, že žalovaní jsou povinni hráze rybníků svým nákladem řádně opravit, vše do předešlého stavu uvést, tak aby žalobkyně mohla vody z těchto pro provoz své živnosti řádně využiti, jakož i, by žalovaní nahradili žalobkyni vzešlou škodu. Procesní soud první stolice uznal právem, že žalovaní jsou povinni opravovati hráze rybníků. Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaných vytýkajícímu zmatečnost podle § 477 čís. 6 c. ř. s. a odmítl pro nepřipustnost pořadu práva žalobu, pokud se domáhala, by bylo uznáno právem, že žalovaní jsou povinni svým nákladem řádně opravit hráze rybníků, vše do předešlého stavu uvést tak, by žalobkyně vody z těchto rybníků pro provoz své živnosti mohla řádně využiti; ohledně žalobního nároku na náhradu škody uložil odvolací soud soudu první stolice, by o žalobě dále jednal a rozhodl. Důvody: Žalovaní napadají mezitímní rozsudek prvního soudu především z důvodů zmatečnosti čís. 6 a 9 § 477 c. ř. s., jež spatřují v tom, že se první soud neprávem prohlásil příslušným k rozhodnutí o žalobním nároku, že jsou žalovaní povinni svým nákladem řádně opravit hráze rybníků, a že v odůvodnění rozsudku první soud neuvádí, které skutkové okolnosti pokládá za zjištěné. Výtky dovolatelů, že první soud měl o námitce nepřipustnosti pořadu práva rozhodnouti usnesením, jest správná,

neboť zákon v § 261 c. ř. s. stanoví, že o námitkách a návrzích v otázce nepřípustnosti pořadu práva má býti rozhodnuto po předchozím ústním jednání usnesením, kteréž nemá se zvláště vydati, když se o námitce jednalo ve spojení s věcí hlavní a námitka byla zamítnuta, nýbrž že má býti pojato do rozhodnutí ve věci hlavní. Než tím se na věci samé nic nemění, neboť z odůvodnění rozsudku jest patrno, že první soud námitku nepřípustnosti pořadu práva zamítl, a stačí proto, když se rozhodnutí prvního soudu v tomto směru doplní. Správným jest i tvrzení, že nejde o jediný žalobní nárok, o náhradu škody, jak první soud v rozsudku dovozuje, nýbrž o dvojí nárok, o opravu hráze rybníků a o nárok na náhradu škody, kterýž druhý nárok ovšem předpokládá, že žalovaní mají povinnost hráze opravit a že tuto povinnost zanedbali. Tuto okolnost první soudce přehlédl, vycházeje ze stanoviska, že jde jen o žalobu o náhradu škody z toho, že žalovaní hráze rybníků neopravili, a že otázka povinnosti žalovaných k opravě hrází jest jen otázkou předurčující, kterou si soud sám může vyřešiti. Tomu však není tak, neboť žalující nechce jen, by bylo rozhodnuto o povinnosti žalovaných k náhradě škody vzniklé jí tím, že hráze rybníků neopravili, nýbrž též, by bylo soudem rozhodnuto, že žalovaní jsou povinni hráze rybníků opravit, žalující chce, by obojí soudní výrok stal se účastným rozsudku a by po právní moci rozsudku mohl proti žalovaným býti exekučně proveden a musí proto soud zkoumati, zda jest tu příslušnost soudu i ohledně první žaloby. První soud, třebaže tvrdí, že jde jen o vyřešení otázky předurčující, přece o této otázce rozhodl rozsudkovým nálezem, tak jako by nárok byl sporným co do důvodu a co do výše, a tím ovšem uznal se příslušným k řešení první žaloby, leč neprávem. Žalující opírá první žalobní nárok o to, že pro každého vlastníka mlýna jest ve vodní knize okresní politické správy zapsáno právo bráti pro mlynářskou živnost vodu z rybníků a že žalovaní majitelé těchto rybníků jsou povinni hráze rybníků opravovati, by žalující potřebnou vodu pro svou mlynářskou živnost z rybníků mohla bráti, neuvádějí však soukromoprávní důvod, ze kterého odvozují právo vodu bráti a povinnost žalovaných hráze rybníků opravovati. V souzeném případě jde tedy o umělé vodní dílo, o rybníky zřízené soukromými osobami na vodách tekoucích a tu zajisté platí ustanovení § 43 vodního zákona pro Čechy ze dne 28. srpna 1870, čís. 71 z. zák., že díla v tekoucí vodě mají sdělána a zachovávana býti tak, by to nebylo právům jiného na újmu, jakož i ustanovení § 44 cit. zákona, že udržovati taková díla jsou povinni vlastníci díla. O toto ustanovení žalující, neuvádějící soukromoprávní důvod, opírá povinnost žalovaných k opravě hrází rybníků, o této povinnosti nemůže však rozhodnouti soud, nýbrž rozhodovati o tom jest vyhrazeno podle §§ 21 a 75 cit. zák. politickým úřadům. Rozhodl-li první soud o této otázce, jest jeho rozhodnutí zmatečným podle § 477 čís. 6 c. ř. s., takže odvolání vytýkající tuto zmatečnost jest odůvodněným, musilo mu proto býti vyhověno a musil býti rozsudek jako zmatečný i s předchozím řízením podle § 477 c. ř. s. zrušen — a žaloba s první žalobní prosbou pro nepřípustnost pořadu práva usnesením — když se tak nestalo v neveřejném zasedání podle § 478 prvý odstavec

a § 473 c. ř. s. odmítnuta. Poněvadž mezitímním rozsudkem bylo vlastně rozhodnuto o první žalobní prosbě, nikoliv také o žalobě o náhradu škody, musilo býti soudu prvé stolice uloženo, by o této žalobě jednal a rozhodl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Stížnostními vývody není vyvráceno správné, věci i zákonu vyhovující odůvodnění napadeného usnesení. Stěžovatelka tvrdí, že její nárok na brání vody z obou rybníků jest nesporný, ježto žalovaní sami přiznávají, že toto její právo jest zapsáno ve vodní knize, a z toho odvozuje, že tento zápis ve vodní knize jest podkladem pro její nárok na brání vody. Žalobkyně však uplatňuje žalobou proti žalovaným jejich povinnost, by svým nákladem řádně opravili hráze obou rybníků a uvedli je do předšlého stavu tak, by mohla vody z těchto rybníků řádně využít pro svou živnost. Dále tvrdí, že zápis jejího oprávnění ve vodní knize má obdobnou povahu jako zápis v pozemkové knize, takže žalovaní jsou bez ohledu na to, zda závazek převzali, čili nic, povinni ono břemeno ve vodní knize zjištěné ze svého vybyvati a o udržování se starati. Posléze tvrdí, nic bližšího neuvádějíc, že se její nárok k vodnímu dílu opírá o právo soukromé. Zjevně tedy opírá stěžovatelka žalobou uplatňovaný nárok o zápis ve vodní knize. Podle § 100 vodního zákona pro Čechy ze dne 28. srpna 1870, čís. 71 z. zák. a § 1 nařízení ze dne 20. září 1872, čís. 52 z. zák. jest vodní kniha určena jen ku vyznačení vodních práv v dotyčném okrese už existujících nebo podle vodního zákona nově nabytých. Zápis do vodní knihy stane se podle §§ 4, 5 a 6 cit. nařízení na základě zjištění skutečných poměrů. O sporných právech při zápisu není rozhodováno. Zapsáním práva do vodní knihy nestává se toto právo, je-li sporným, nesporným. Vodní kniha má jen význam vodního katastru, ale nemá význam pozemkové knihy. Nepodává proto důkaz o jsoucnosti a o obsahu vodních práv do ní zapsaných. Ostatně jest vůbec nepřípustné, by do vodní knihy byla zapisována práva k užívání vod, zakládající se na titulech soukromoprávních, jako výhradné právo rybolovu, dobývání šterku, písku a ledování, jimiž jest všeobecné používání obmezováno, totiž soukromoprávní práva uživacích. Tato práva nesmějí býti zapsána do vodní knihy, která ostatně nerozlišuje mezi právem do vodní knihy zapsaným a mezi nárokem uplatňovaným žalobou, nemůže z pouhého zápisu do vodní knihy nic vytěžiti pro tvrzení, že se její nárok k vodnímu dílu opírá o právo soukromé. Rozhodovati o povinnosti držitele rybníka, by udržoval a opravoval rybníčné hráze, přísluší podle §§ 21 a 75 vodního zákona pro Čechy ze dne 20. srpna 1870, čís. 71 z. zák. politickým úřadům. Nárok na udržování a na opravování může tedy býti uplatněn jen u politických úřadů. Není o sobě nárokem soukromoprávním. To plyne ostatně i ze všeobecného ustanovení § 97 vodního zákona pro Čechy ze dne 28. srpna 1870, čís. 71 z. zák., jakož i z ustanovení §§ 3—6 a 21 minist. nařízení ze dne 14. února 1894, čís. 45 ř. zák., podle kterých

politickým úřadům náleží dozor i na udržování i na užívání rybníků (§ 21 cit. nařízení), jmenovitě jest jim uloženo za povinnost, by učinily opatření k odstranění nedostatků škodlivých cizím právům a veřejným zájmům. Podle spisů politické správy okresní správa politická dekretem ze dne 31. července 1928 ve příčině rybníka K. takové opatření skutečně učinila a prvzalovanému uložila, by opravil do jednoho roku hrázi tohoto rybníka, která byla v roce 1925 protržena.

Čís. 9153.

K rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodanou věc náležející ke zvláštní podstatě, jest vyžádati rozhodnutí úpadekového soudu o tom, zda se přihlášené pohledávky za podstatou vztahují na exekučně prodanou zvláštní podstatu.

(Rozh. ze dne 5. září 1929, R I 587/29.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost, náležející do úpadekové podstaty, nepřikázal s o u d p r v é s t o l i c e v přednostním pořadí vyrovnacímu správci útraty vyrovnacího řízení, jež předcházelo úpadku. R e k u r s n í s o u d napadené usnesení potvrdil. D ů v o d y: Vyrovnací řízení zahájené o jmění Karla P-a bylo dne 30. května 1928 pro nepřijetí vyrovnacího návrhu zastaveno a dne 8. června 1928 byl na jmění Karla P-a uvalen úpadek. Podle § 46 čís. 1 konk. ř. sluší proto v souzeném případě náklady vyrovnacího správce považovati za část nákladů za podstatou v úpadku. Rozhodnutí věci však nezávisí na této otázce, naopak na tom, zdali tato pohledávka za podstatou musí býti uspokojena též ze zvláštní podstaty. Že tu jde o zvláštní podstatu, připouští stěžovatel sám. Jest arci správné, že též správce úpadekové podstaty má žádati o přikázání nákladů zvláštní podstaty u exekučního soudu a že tento soud jest povolán upravití tyto náklady za zvláštní podstatou (§ 125 k. ř.). Avšak tím nemění se nic na zásadě, že dříve úpadekový soud má vysloviti, zdali a jaké náklady jest považovati za náklady týkající se zvláštní podstaty (srv. čís. sb. 6077). Platí-li však pravidlo pro náklady úpadekového správce za zvláštní podstatou vůbec, musí platiti též v tom ohledu, zdali a pokud se náklady předešlého vyrovnacího řízení týkaly zvláštní podstaty. V projednávaném případě nebylo rozhodnutí o tom, zda se náklady vztahují na zvláštní podstatu čili nic, u úpadekového soudu vyvoláno a toto opomenutí nelze v nynějším období věci dohoniti.

N e j v y š š í s o u d zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil prvému soudu, by, doplně řízení, v rozsahu zrušení znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Správně vystihl rekursní soud, že nejde o otázku, zda náklady účtované stěžovatelem k nejvyššímu podání jsou pohledávkou za podstatou,